Taakopdracht Inclusief en speciaal onderwijs

Aanleiding
De Nederlandse onderwijssector heeft de opgave om alle kinderen, ongeacht hun ondersteuningsbehoefte, goed onderwijs te geven. De afgelopen kabinetten hebben ingezet op een verschuiving naar inclusief onderwijs. In het huidige coalitieakkoord staat het volgende opgenomen:
"We zetten in op passend onderwijs voor alle kinderen, met inclusief onderwijs waar dat mogelijk is en speciaal onderwijs voor wie dat nodig heeft. We gaan meer kijken naar wat kinderen nodig hebben om zich te ontwikkelen en we gaan flexibeler om met kinderen die dreigen uit te vallen."

De beweging naar inclusief onderwijs is de afgelopen periode benadrukt via onder andere brieven aan de Tweede Kamer en wat daarin is beschreven, vormt het startpunt voor het IBO.[1] De inzet voor inclusief onderwijs hangt ook samen met de internationale beweging richting inclusief onderwijs. Dit sluit aan bij de rechten van het kind (bijvoorbeeld art. 24 uit het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap). Inclusief onderwijs wordt de komende jaren verder vormgegeven, onder meer via een transitieplan dat OCW en VWS samen met de partijen uit het onderwijsveld opstellen. Dit IBO kan input leveren voor de uitwerking van dit transitieplan.

Doel van het IBO
Het IBO heeft als doel om:

- inzicht te geven in de werking, effectiviteit en doelmatigheid van het huidige stelsel van passend onderwijs;
- knelpunten (bijvoorbeeld in de financieringssystematiek, wet- en regelgeving en organisatiestructuur) en oorzaken daarvan in kaart te brengen;
- alsmede enkele varianten uit te werken om de knelpunten, die de beweging naar inclusief onderwijs (mogelijk) belemmeren, te adresseren;
- varianten uit te werken van hoe inclusief onderwijs er in de toekomst concreet uit kan zien (waarbij de varianten onder andere verschillen in de omvang van specialistische onderwijsvoorzieningen in het eindbeeld). Bij deze varianten worden de (maatschappelijke en financiële) opbrengsten, kosten, randvoorwaarden, doelgroep en uitvoerbaarheid in kaart gebracht;
- beleidsopties te ontwikkelen voor de transitie naar inclusief onderwijs. Hierbij wordt ten minste één budgetneutraal beleidspakket, één investeringspakket en één besparingspakket uitgewerkt, inclusief consequenties voor aanpalende terreinen zoals jeugd(gezondheid)-zorg, de Wet Langdurige Zorg (Wlz), de Zorgverzekeringswet (Zvw), en de (inclusieve) kinderopvang.

Onderzoeksvragen
Hoofdvraag: op welke verschillende manieren kan het Nederlandse onderwijsstelsel richting een inclusief onderwijssysteem toebewegen? Welke interventies zijn er op korte en langere termijn nodig om kwalitatief goed passend en inclusief onderwijs te verzorgen[2], waarbij zowel naar de kosten als naar de maatschappelijke baten wordt gekeken?

- Hoe kan een stelsel van inclusief onderwijs eruitzien, en hoe wordt daarbij het gespecialiseerd onderwijs vormgegeven?
- Wat zijn de huidige kansen en knelpunten in het huidige passend onderwijs- en jeugdstelsel voor de beweging richting inclusief onderwijs, en zijn interventies nodig? Zo ja, welke?
- Wat zijn de brede maatschappelijke kosten en baten van de verschillende inrichtingen van inclusief onderwijs (met daarbij een beperkt aantal leerlingen in gespecialiseerde onderwijsvoorzieningen)?
    - Wat zijn de (netto) financiële gevolgen in zowel de transitiefase als de structurele situatie?
    - Wat zijn de (netto) maatschappelijke kosten en baten op korte en lange termijn?

[1] Kamerstukken II 2025/26, 31 497, nr. 513, 'Van passend naar inclusief onderwijs'.
[2] Het IBO kwaliteit dient hierbij als basis.

- Hoe sluiten de verschillende inrichtingen van inclusief onderwijs aan op andere actuele ontwikkelingen in de jeugd-(gezondheid)hulp, (inclusieve) kinderopvang, arbeidstoeleiding en ander gemeentelijk beleid? En wat is de samenhang met andere belangrijke thema's, zoals de leerprestaties en het tekort aan personeel?
- Wat is er per variant nodig om de transitie in de tijd te bewerkstellingen? Onder andere aanpassingen met betrekking tot financiering, wet- en regelgeving en organisatorische randvoorwaarden.

Grondslag
Het onderzoek richt zich op primair en voortgezet onderwijs. Waar relevant wordt de aansluiting van het funderend onderwijs op voorschoolse voorzieningen en het vervolgonderwijs betrokken. Jeugd-(gezondheid)zorg/hulp, kinderopvang en andere ondersteunende domeinen (Wlz, Zvw) worden meegenomen voor zover zij samenhangen met de organisatie van inclusief onderwijs. Conform de IBO-spelregels wordt ten minste één besparingsvariant van -10 tot -20% uitgewerkt.

Organisatie van het onderzoek
De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van OCW, FIN, VWS, SZW en AZ. Ook wordt het CPB verzocht deel te nemen aan de werkgroep. De werkgroep staat onder leiding van een onafhankelijke voorzitter. De voorzitter wordt ondersteund door secretarissen van FIN en OCW. Partijen uit het veld worden betrokken bij het IBO via bijvoorbeeld expertsessies. De werkgroep rondt haar eindrapport uiterlijk november 2027 af. Het rapport omvat maximaal vijftig bladzijden, plus een samenvatting van maximaal vijf bladzijden.